

מאמרים מקצועיים מבית סינאל אקדמי

דרושה תכנית לאומית לפיתוח כישורים "רכים"

נכתב ע"י ארז בוגנים, משנה למנכ"ל סינאל מלל פייוויי

בשנת 1811 החלו פועלי טקסטיל בעיר נוטינגהמשייר שבאנגליה לנתץ ולהרוס מכונות אריגה אוטומטיות חדשות שסימנו את תחילתה של המהפכה התעשייתית. מרד הלודיטים (Luddites) בהנהגתו של נד לוד, נמשך עד שנת 1813 ורק התערבותו של הצבא הבריטי בקרבות נגד הפועלים שמה קץ למרד והביאה לתבוסתם ולמות רבים מהם. הלודיטים היו פועלי טקסטיל, למעשה אומני טקסטיל שייצרו בעבודה ידנית בדים איכותיים בתהליך ארוך ויקר. המרד נבע מחששותיהם - שהתאמתו - כי מכונות הטקסטיל החדשות ייתרו את עבודתם, מכיוון שבעזרתן ניתן היה לייצר בקלות כמויות גדולות של בדים באמצעות פועלים זולים ולא מקצועיים.

כיום איש עדיין לא שורף או מנתץ רובוטים, אך בעולם שורר פחד קמאי דומה מפגעי הטכנולוגיה והאיומים הגלומים בה על המשרות שלנו, על רווחתנו ועל רמת חיינו. כפי שלמדו הלודיטים על בשרם, וכפי שהוכח מאז אין ספור פעמים, את הטכנולוגיה לא ניתן לעצור אלא רק להסתגל אליה בחכמה ולהפיק ממנה בתהליך ארוך תועלות מגוונות לרווחת הפרט, העסקים והמדינה.

רובוטים, בינה מלאכותית, למידת מכונה וכלים אחרים מספקים כיום אוטומציה חסרת תקדים. עפ"י מחקר של מקינזי, הטכנולוגיות הללו מאיימות על כ-800 מיליון משרות שיאבדו עד שנת 2030, ביניהן גם במקצועות הדורשים השכלה גבוהה דוגמת עריכת דין, ראיית חשבון, ייעוץ השקעות. כיצד יתמודדו הלודיטים החדשים של המאה ה-21 עם השינויים שמחוללות הטכנולוגיות? רבים מהם ייהנו ממקצועות חדשים שרובם לא ידועים לנו כיום. דווקא בשל האוטומציה מתחזקת כיום התפיסה שבנוסף למיומנויות טכנולוגיות יש צורך בעובדים בעלי "כישורים רכים" (soft skills) שיחפו על חסרונות מהותיים של הרובוטים ויספקו ערך כלכלי גבוה לכל עסק, בנוסף להזדמנות האישית שתספק להם הכשרה כזו.

דו"ח חדש של הפורום הכלכלי העולמי מונה שורת מיומנויות רכות שלהן יהיה ביקוש: פתרון בעיות מורכבות, חשיבה ביקורתית, יצירתיות, מנהיגות, תיאום בין עובדים תוך הפעלת תקשורת אפקטיבית ביניהם, כושר שיפוט, אוריינטציה שירותית, יכולות מו"מ וגמישות קוגניטיבית. בניגוד למחשבים ולרובוטים ה"עיוורים" לתחושות אנושיות, העובדים ההוליסטים שירכשו כישורים רכים יוכלו להבין לעומק ובמהירות אנשים, קבוצות, תרבויות ועולמות ערכיים שונים ולהניע דינמיקה בעלת ערך כלכלי. התקשורת האפקטיבית שלהם תשדרג מערכות יחסים עם מגוון גדול של בעלי עניין דוגמת לקוחות, ספקים, שותפים עסקיים, עמיתים לעבודה ועוד.

מחקר של MIT Sloan שנערך בחמישה מפעלים לייצור בגדים בבנגלור גילה שהקניית כישורים רכים לפועלי ייצור הניבה החזר השקעה של 250% בתוך שמונה חודשים, הודות לתקשורת המשופרת בין העובדים, נתון שאולי היה משמח את הלודיטים לו היו נחשפים אליו...

חברות וממשלות, ובכללן ממשלת ישראל, מתמקדות ומשקיעות בפיתוח טכנולוגיות העתיד: מחשוב קוונטי, בינה מלאכותית, בלוקצ'יין ועוד. הן מחמיצות את הערך הכלכלי שגלום בפיתוח מיומנויות רכות, הן לפרט והן למגזר העסקי. אך ממשלת הודו, לדוגמה, החליטה להוסיף לתכניות הלימודים הטכנולוגיות 500 שעות הכשרה במיומנויות רכות כמו תקשורת בין אישית.

על הממשלה להכיר בערך הכלכלי של הכישורים הרכים וליצור מתווה לאומי להכשרת מנהלים ועובדים הוליסטיים שיקנה מיומנויות רגשיות חברתיות וערכיות לכל ארוך המסלול החינוכי - גן, בתי ספר, אקדמיה ועוד. יש להעמיק את התכניות הקיימות בגנים ובבתי ספר ולהוציא קול קורא לתכניות חדשות שראוי לשלבן במסגרות החינוכיות. הטכנולוגיה, על ערכה הכלכלי, היא עניין רציני מדי מכדי להשאיר אותה בידיים של הרובוטים בלבד.